

Hoe lang wil mijn moeder nog leven?

Hoe lang wil mijn moeder nog leven? Als ik mijn plas niet meer op kan houden, mogen ze mij een spuitje geven, zei een collega ooit tegen mij. Waarom zei hij dat juist tegen mij? Normaal sprak ik deze collega alleen tijdens het kleine wandelingetje van station naar kantoor. Dan hadden we het alleen over het weer. Het is nog steeds warm voor de tijd van het jaar. En als we dan op kantoor aankwamen dook ik snel de wc in. Want ik moest alweer plassen.

Hoe lang wil mijn moeder nog leven? Als ik niet meer op deze boerderij kan blijven wonen, hoeft het voor mij niet meer, zei een vriendin van mijn moeder pas nog. Een appartement, dat is de hel voor haar. Ze is met de huisarts in gesprek over een euthanasieverklaring. Hij doet het liever niet.

Hoe lang wil mijn moeder nog leven? Als ik ooit zo word mogen ze mij een spuitje geven, zei mijn moeder altijd, verwijzend naar haar demente schoonmoeder. Ze heeft het nooit ergens vastgelegd. Ze is niet dement. Nog niet.

Hoe lang wil mijn moeder nog leven? Op de studiedag van de Schrijversacademie stelt Mohammed Benzakour dat hij liever een eind aan zijn leven maakt dan dat hij naar een verpleeghuis gaat. Ik vraag hem of hij ooit aan zijn moeder heeft gevraagd hoe lang zij nog wil leven. Oei. Dat is een pijnlijke vraag. Daarover kan hij echt niet praten met zijn moeder.

Hoe lang wil mijn moeder nog leven? Gaat dit wel over haar? Vind ik haar leven nog wel de moeite waard? Of wil ik het niet nog een keer meemaken dat ik denk dat we afscheid moeten nemen, en dat ze een week later er nog steeds blijkt te zijn? Kan ik blij zijn dat ze er nog steeds is?

Mensen vragen aan mij: hoe lang wil je moeder nog leven? En ik weet het wel, ik moet het gewoon aan haarzelf vragen. Maar hoe vraag je zoiets?

Ik kom bij haar op bezoek, haal haar post uit de brievenbus. Ze leest de kaartjes die ze heeft ontvangen en valt in slaap. Weer geen gesprek gehad...

Mijn moeder is erg zwak. Ze kan niet meer zelf eten, drinken, plassen. Ze kon al heel lang niet meer lopen of fietsen. Ze heeft tot zes jaar geleden zelf auto gereden. Nu is ze zelfs in een elektrische rolstoel een gevaar op de weg.

Ze kan zichzelf niet aankleden. Ze kan zichzelf niet omdraaien in bed. Ze mag niet meer zelf rondrijden in haar elektrische rolstoel, ook niet binnen de muren van het verpleeghuis.

Hoe lang wil ik zelf nog leven? Ik heb dezelfde erfelijke afwijking als mijn moeder. Ben ik over dertig jaar net als zij? Wil ik dat wel meemaken? Wanneer is het voor mij te veel? Hoeveel hulp wil ik accepteren? Wat verwacht ik van mijn eigen kinderen?

Hoe lang wil mijn moeder nog leven? De verpleeghuisarts heeft met haar gesproken. Een volgende longontsteking kan wel eens fataal worden. Nu gaat het nog. Goed, vindt ze zelf. Ze leest veel boeken. Ze gaat elke week naar de kapper. Ze speelt elke vrijdag rummikub in de soos van het verpleeghuis. Ze krijgt bezoek van haar vriendinnen en van haar broers. Haar kinderen en kleinkinderen komen niet vaak genoeg langs.

Ze vindt het leven nog de moeite waard en wil niet nadenken over wanneer het genoeg is geweest. Dat is wat de verpleeghuisarts schrijft in haar dossier. Dan weten we dat ook weer. Ik hoef het niet te vragen.

Ik had vroeger een klein boekje, een vierkant Pixi-boekje: Wie maakt mijn schoentjes vast? Het ging over een jongetje dat aan iedereen vroeg: wil je mijn schoentjes vastmaken? Maar niemand had tijd. Moeder was aardappels aan het schillen, vader was een fiets aan het repareren, oma had het ook ergens veel te druk mee. Uiteindelijk besloot dat jongetje dat hij het maar zelf moest doen. En het lukte.

Met dat boekje heeft mijn moeder me een levensles meegegeven. Misschien was het geen opzet. Maar het zit diep in mij. Wat je zelf kunt doen, doe je zelf. Je kunt meer dan je denkt. En als je het niet doet, moet je het zelf maar weten. Het is jouw leven.